

1

Adamsberg zat op een rotsblok van de havendam te kijken hoe de vissers van Grimsey van hun dagelijkse tocht terugkwamen, vastmeerden en de netten omhoogtilden. Hier, op dit kleine IJslandse eiland, noemden ze hem 'Berg'. Zeewind, elf graden, flets zonnetje en de stank van visafval. Hij was vergeten dat hij ooit commissaris was en aan het hoofd stond van de zevenentwintig agenten van de Misdaadbrigade in het 13de arrondissement van Parijs. Zijn mobieltje was in de uitwerpselen van een schaap gevallen en het dier had het er zonder agressie met een gerichte trap van zijn hoef flink in gestampt. Wat een originele manier was om je telefoon kwijt te raken, die door Adamsberg op de juiste waarde werd geschat.

Gunnlaugur, de eigenaar van de eenvoudige herberg, kwam ook naar de haven, klaar om de beste exemplaren uit te zoeken voor de avondmaaltijd. Glimlachend gebaarde Adamsberg naar hem. Maar Gunnlaugur had zo te zien zijn dag niet. Met zijn blonde wenkbrauwen gefronst liep hij recht op hem af zonder aandacht te schenken aan de visveiling die van start ging, en reikte hem een bericht aan.

'Fyrir pig', zei hij en wees ernaar. [Voor jou.]

'Ég?' [Voor mij?]

Adamsberg, niet in staat de eenvoudigste grondbeginselen van een vreemde taal te onthouden, had hier merkwaardigerwijs een bagage van ongeveer zeventig woorden opgedaan, en dat alles in zeventien dagen. Men drukte zich tegenover hem zo eenvoudig mogelijk uit, met heel veel gebaren.

Uit Parijs, dit papier kwam uit Parijs, dat kon niet anders. Hij werd teruggeroepen, dat kon niet anders. Hij voelde een sombere woede, schudde zijn hoofd ten teken van weigering en wendde zijn

gezicht naar de zee. Gunnlaugur drong aan, waarbij hij het blaadje openvouwde en het hem in de hand stopte.

Vrouw overreden. Een echtgenoot, een minnaar. Niet zo eenvoudig. Aanwezigheid gewenst. Informatie volgt.

Adamsberg boog zijn hoofd, zijn hand ging open en hij liet het blaadje wegwaaien. Parijs? Hoezo Parijs? Waar lag Parijs?

‘*Dauður maður?*’ vroeg Gunnlaugur. [Een dode?]

‘*Já.*’ [Ja.]

‘*Ertu að fara, Berg? Ertu að fara?*’ [Ga je weg, Berg? Ga je weg?]

Adamsberg stond met tegenzin op en keek omhoog naar de witte zon.

‘*Nei*’, zei hij. [Nee.]

‘*Jú, Berg*’, zuchtte Gunnlaugur. [Jawel, Berg.]

‘*Já*’, gaf Adamsberg toe. [Ja.]

Gunnlaugur schudde aan zijn schouder en nam hem mee.

‘*Drekka, borða*’, zei hij. [Eten, drinken.]

‘*Já.*’ [Ja.]

De schok van de wielen van het vliegtuig op de landingsbaan van Parijs-Charles de Gaulle bezorgde hem een plotselinge hoofdpijn zoals hij in geen jaren had gehad, en tegelijkertijd was het alsof zijn hele lijf een opdonder kreeg. Het was de terugkeer, Parijs, de grote stenen stad die hem overviel. Tenzij het de drank was die hij de vorige avond in de herberg achterover had geslagen ter ere van zijn vertrek. Het waren maar kleine glaasjes geweest. Maar wel veel. En het was de laatste avond. En het was brennivín.

Een steelse blik uit het raampje. Niet uitstappen, niet gaan.

Hij was er al. *Aanwezigheid gewenst.*

2

Op dinsdag 31 mei zaten zestien agenten van de Misdaadbrigade om negen uur paraat in de vergaderruimte, met computers, dossiers en koffie, om de commissaris een overzicht te geven van de gebeurtenissen die hadden plaatsgevonden en waarmee ze, tijdens zijn afwezigheid, onder leiding van de inspecteurs Mordent en Danglard te maken hadden gekregen. Door de ongedwongen sfeer en het plotselinge geklets gaf het team te kennen blij te zijn dat hij er weer was, dat ze zijn gezicht weer zagen, en zijn manier van doen, zonder zich af te vragen of zijn verblijf in het noorden van IJsland, op dat eilandje van de mist en de wisselende golfstromen, zijn koers zou hebben gewijzigd. En zo ja, wat deed het ertoe, dacht brigadier Veyrenc, die net als de commissaris te midden van de rotsen van de Pyreneeën was opgegroeid en hem moeiteloos begreep. Hij wist dat de brigade, met de commissaris aan het hoofd, meer weghad van een groot zeilschip, soms varend met rugwind, maar ook wel met gevierd zeiltuig rondhangend op één plaats, dan van een krachtige boot met buitenboordmotor die een stroom van schuim opwerpt.

Inspecteur Danglard daarentegen was altijd ergens voor beducht. Hij tuurde de horizon af, speurend naar allerlei dreigingen, en hij bezeerde zich aan de scherpe punten van zijn angsten. Toen Adamsberg naar IJsland vertrok, had hij na een vermoeiend onderzoek al een angstig voor gevoel gekregen. Dat een gewone persoon, als hij doodop was, voor zijn ontspanning naar een nevelig land vertrok, leek hem een verstandige keuze. Beter dan je naar de zuidelijke zon haasten, waar het felle licht de geringste hobbels, de geringste hoekigheid van een steentje verscherpte, wat in het geheel niet ontspannend was. Maar dat een nevelige persoon naar een nevelig land

ging, leek hem gevaarlijk en niet zonder consequenties. Danglard vreesde lastige en misschien onomkeerbare gevolgen. Hij had serieus voorzien dat Adamsberg, door een chemische fusie van de nevelen van een mens en die van een land, in IJsland zou opgaan en nooit meer zou terugkomen. Het bericht dat de commissaris naar Parijs terugkeerde, had hem enigszins gerustgesteld. Maar toen Adamsberg met zijn altijd lichtelijk schommelende tred de zaal binnenkwam, naar iedereen glimlachte en handen schudde, werd Danglard meteen weer ongerust. Windiger en zwalpende dan ooit, en met een inconsistente blik en een vage glimlach, leek de commissaris het fijne instrumentarium waarop hij zijn gedragingen afstemde – als ver uit elkaar staande maar geruststellende bakens – verloren te zijn. Zwabberend, geen ruggengraat, oordeelde Danglard. Komisch, nog klam, dacht brigadier Veyrenc.

De jonge agent Estalère, de grote man van het koffieritueel, dat hij foutloos uitvoerde – het enige gebied waarop hij uitblonk, meende het merendeel van zijn collega's – schonk de commissaris meteen een kop in, met de juiste hoeveelheid suiker.

'Ga uw gang', zei Adamsberg met zachte, afwezige stem, veel te ontspannen voor een man die wordt geconfronteerd met de dood van een zevenendertigjarige vrouw, die tot tweemaal toe door een fourwheeldrive is overreden, waardoor haar nek en benen zijn verbrijzeld.

Het was drie dagen geleden gebeurd, afgelopen zaterdagavond, in de rue du Château-des-Rentiers. Welk *château*? Welke *rentiers*? vroeg Danglard zich af. Dat wist niemand meer, en de naam klonk tegenwoordig vreemd in dit zuidelijke deel van het 13de arrondissement. Hij nam zich voor op zoek te gaan naar de oorsprong, want geen enkel weetje leek voor de encyclopedische geest van de inspecteur overbodig.

'Hebt u het dossier gelezen dat we u bij de tussenlanding in Reykjavik hebben doen toekomen?' vroeg inspecteur Mordent.

'Natuurlijk', zei Adamsberg met een schouderophalen.

En inderdaad had hij het gelezen tijdens de vlucht van Reykjavik naar Parijs. Maar in feite was hij niet in staat geweest zijn aandacht

erbij te houden. Hij wist dat de vrouw, Laure Carvin – een heel knappe vrouw, had hij opgemerkt – door die fourwheeldrive was omgebracht tussen tien over tien en kwart over tien 's avonds. Dat het tijdstip van de moord zo nauwkeurig kon worden vastgesteld, had te maken met de geregelde levensstijl van het slachtoffer. Ze verkocht kinderkleding in een luxeboetiek in het 15de arrondissement, van twee uur 's middags tot half acht 's avonds. Daarna zette ze zich aan de boekhouding en om tien over half tien trok ze het traliewerk achter zich dicht. Elke dag op hetzelfde tijdstip stak ze de rue du Château-des-Rentiers over, bij hetzelfde stoplicht vlak bij haar huis. Ze was getrouwd met een rijke kerel, een kerel die 'het ver had geschopt', maar Adamsberg kon zich noch zijn beroep noch zijn banksaldo herinneren. Zijn fourwheeldrive, de wagen van die rijke kerel – wat was zijn voornaam? – had de vrouw overreden, zonder de geringste twijfel. Er zat nog bloed in het profiel van de banden en op de spatborden van de carrosserie. Diezelfde avond hadden Mordent en Justin met een hond van de hondenbrigade het spoor van de moorddadige wielen in omgekeerde richting gevolgd. En dat spoor had hen rechtstreeks naar de kleine parkeerplaats van een speelhal geleid, driehonderd meter van de plaats delict. De hond, lichtelijk hysterisch van karakter, had als beloning voor zijn prestatie de nodige aanhalingen geëist.

De baas van de speelhal kende de eigenaar van het met bloed bevlekte voertuig goed: een vaste bezoeker die er elke zaterdagavond was, van ongeveer negen uur tot twaalf uur 's nachts. Als hij geen geluk had, kon hij tot sluitingstijd om twee uur 's nachts doorspelen. Hij had hun de man aangewezen, in een pak met zijn das los, heel opvallend te midden van de jongens in hoody's en met bier. De kerel zat als een razende te vechten met een scherm waarop gigantische, lijkachtige wezens op hem afstormden, die hij met een mitrailleur moest neerschieten om zich een weg te banen naar de grillige Berg van de Zwarte Koning. Toen de agenten van de brigade hem onderbraken door een hand op zijn schouder te leggen, had hij zenuwachtig zijn hoofd geschud zonder de hendels los te laten en geschreeuwd dat hij in geen geval zou stoppen bij 47.652

punten, een paar punten van het Bronzen Level verwijderd, nooit van zijn leven. Door in het lawaai van de speelkasten en de kreten van de klanten zijn stem te verheffen had inspecteur Mordent hem uiteindelijk duidelijk kunnen maken dat zijn vrouw zojuist was overleden nadat ze driehonderd meter verderop was overreden. De man was half over het bedieningspaneel heen gezakt, en had zo zijn spel getorpedeerd. Begeleid door een muzikje kwam op het scherm te staan: GAME OVER, U HEBT VERLOREN.

‘Dus volgens de echtgenoot’, zei Adamsberg, ‘had hij de speelhal niet verlaten?’

‘Als u het rapport hebt gelezen ...’ begon Mordent.

‘Ik luister liever’, onderbrak Adamsberg hem.

‘Precies. Hij zou de hal niet uit zijn geweest.’

‘En hoe verklaart hij dat zijn auto onder het bloed zit?’

‘Doordat er een minnaar in het spel is. Die minnaar zou zijn gewoontes hebben gekend, hij zou zijn auto hebben geleend, zijn maîtresse hebben overreden en de wagen op dezelfde plek hebben teruggezet.’

‘Zodat h j de schuld kreeg?’

‘Ja, want de politie geeft de echtgenoot altijd de schuld.’

‘Hoe was hij?’

‘Hoe bedoelt u?’

‘Zijn reacties?’

‘Verbijsterd, meer gechoqueerd dan verdrietig. Hij kwam wat bij zinnen toen we hem meenamen naar de brigade. Het paar dacht erover te gaan scheiden.’

‘Vanwege de minnaar?’

‘Nee’, zei Mordent met een minachtende frons. ‘Omdat een man als hij, een advocaat die het zo ver heeft geschopt, gehinderd werd door een vrouw uit een lagere klasse. Als je tussen de regels van zijn verhaal door leest.’

‘En zijn vrouw’, voegde de blonde Justin eraan toe, ‘was gekrenkt omdat ze niet aanwezig mocht zijn bij alle cocktailparty’s en diners die hij gaf in zijn kantoor in het 7de arrondissement voor relaties en cliënten. Ze wilde dat hij haar meenam en hij weigerde. Herhaalde

scènes. Ze zou “uit de toon vallen”, zei hij, ze zou “met de achtergrond hebben gevloekt”. Zo’n kerel is het.’

‘Niet te pruimen’, zei Noël.

‘Hij kwam steeds meer bij zinnen’, verduidelijkte Voisenet, ‘en ging tekeer alsof hij in zijn videogame naar het Strafkamp werd gestuurd. Hij ging steeds moeilijkere en onbegrijpelijke termen gebruiken.’

‘Dat is een eenvoudige strategie’, zei Mordent terwijl hij zijn magere, lange nek schoksgewijs uit zijn kraag losmaakte; hij zag er na die twee weken nog steeds uit als een oude waadvogel, vermoeid door de beproevingen van het leven. ‘Hij mikt op het contrast tussen hemzelf, de zakenadvocaat, en de minnaar.’

‘Wie is dat?’

‘Een Arabier, zoals hij meteen wenste te verduidelijken, en reparateur van drankautomaten. Hij woont in de flat ernaast. Nassim Bouzid, een Algerijn, geboren in Frankrijk, met vrouw en twee kinderen.’

Adamsberg aarzelde en zweeg toen. Hij kon niet met goed fatsoen aan zijn mannen vragen hoe het verhoor van Nassim Bouzid was verlopen, dat waarschijnlijk in het rapport stond. Maar van die man kon hij zich niets meer herinneren.

‘Wat is uw indruk?’ waagde hij te vragen terwijl hij Estalère be-
duidde hem een tweede kop koffie te brengen.

‘Het is een mooie jongen’, antwoordde brigadier H el ene Froissy en ze draaide haar scherm naar Adamsberg zodat de foto van een treurige Nassim Bouzid verscheen. ‘Lange wimpers, lievige ogen die wel opgemaakt lijken, spierwitte tanden en een charmante glimlach. Ze mogen hem graag in zijn flat, waar ze hem gebruiken als klusjesman. Nassim verwisselt lampen, Nassim repareert lekkages, Nassim zegt nooit nee.’

‘Wat de echtgenoot tot de conclusie brengt dat het een zwak en onderdanig mens is’, zei Voisenet. ‘Niks geweest en niks geworden, zei hij.’

‘Niet te pruimen’, herhaalde Noël.

‘Is de echtgenoot jaloers?’ vroeg Adamsberg, die lusteloos was begonnen een paar aantekeningen te maken.

‘Hij beweert van niet’, zei Froissy. ‘Hij vindt die liefdesrelatie verachtelijk, maar die komt hem goed uit in geval van een echtscheiding.’

‘En dus?’ vroeg Adamsberg, weer terugkomend bij Mordent. ‘U had het over een strategie, inspecteur?’

‘Hij rekt op de reflexen van de politie, die hij in het algemeen beschouwt als onontwikkeld, racistisch en stereotiep: als een agent wordt geconfronteerd met een gefortuneerde advocaat wiens taalgebruik zo geraffineerd is dat je het niet kunt volgen, versus een Arabische klusjesman, zal hij gokken op de Arabier.’

‘Wat voor woorden zijn het, die ingewikkelde en onbegrijpelijke woorden?’

‘Moeilijk te zeggen,’ antwoordde Voisenet, ‘want ik heb ze niet begrepen. Woorden zoals “apperceptie” of, wacht, “hetero...”, “heteronoom”.’

“Heteronoom”, heeft dat te maken met een seksuele afwijking?’ vroeg Voisenet. ‘Hij zei dat naar aanleiding van de minnaar.’

Alle blikken richtten zich op Danglard, die hulp moest bieden.

‘Nee, met het feit dat je niet autonoom bent. Het zou niet gek zijn hem met zijn eigen spelletje terug te pakken.’

‘Ik reken op u, inspecteur’, antwoordde Adamsberg.

‘Komt voor elkaar’, zei Danglard, in een soort jubelstemming geraakt bij die gedachte, en even vergat hij de verontrustende vertes van Adamsberg en zijn huidige vertoon van amateurisme. Het was duidelijk dat de commissaris weinig had onthouden van het rapport dat hij met zo veel zorg had opgesteld.

‘Hij haalt ook steeds citaten aan’, voegde Mercadet eraan toe, die na een fase van slaperigheid weer bij zijn positieven was.

Mercadet – de briljante IT’er van de brigade, op korte afstand voorafgegaan door Hélène Froissy – leed aan slaapzucht, en allen, zonder uitzondering, respecteerden de handicap van hun collega en verhulden die zelfs. Als het de korpschef ter ore kwam, zou Mercadet er meteen uit vliegen. Wat moet je met een agent die om de drie uur door een onbedwingbare slaap wordt overmand?

‘En meester Carvin wacht totdat we op zijn rottige citaten reage-

ren,' vervolgde Mercadet, 'tot het ons bijvoorbeeld lukt te vertellen van wie ze afkomstig zijn. Hij geniet van onze onwetendheid, en heeft er zonder enige twijfel plezier in ons te vernederen.'

'Bijvoorbeeld?'

'Deze', zei Justin en hij sloeg zijn notitieboekje open. 'Nog steeds naar aanleiding van Nassim Bouzid: "Mensen schuwen minder de leugen dan de schade veroorzaakt door de leugen."' "

Weer verwachtten ze meer duidelijkheid van Danglard, die de herhaalde vernederingen van de advocaat moest uitwissen, maar de inspecteur achtte het tactvoller om niet te vertellen van wie het citaat was, zodat hij net zo onwetend leek als de rest van de brigade. Deze fijnzinnigheid werd niet begrepen, maar het was Danglard vergeven, want je kon van geen mens verwachten, hoe verbijsterend erudiet hij ook was, dat hij alle volzinnen uit de literatuur kende.

'Wat duidelijk betekent', ging Mordent verder, 'dat onze advocaat Carvin zo vriendelijk is Bouzid een motief tot moord te verschaffen: zijn maîtresse ombrengen om geen schade aan te richten met zijn overspel en te voorkomen dat zijn gezin uiteenvalt.'

'En van wie is die zin, inspecteur Danglard?' vroeg Estalère, waarmee hij de algemene terughoudendheid doorbrak met zijn onverbetterlijke gebrek aan relevantie, ofwel zijn hardnekkige onnozelheid, dachten anderen.

'Van Nietzsche', antwoordde Danglard ten slotte.

'En is dat een belangrijke figuur?'

'Zeker.'

Adamsberg krabbelde even vlug wat neer en zoals zo vaak vroeg hij zich af welk onpeilbaar mysterie ten grondslag lag aan Danglards fenomenale geheugen.

'Ach zo', antwoordde Estalère verbijsterd, zijn grote groene ogen opengesperd.

Maar Estalères grote groene ogen waren altijd opengesperd, alsof hij maar niet kon bekomen van zijn grenzeloze verbijstering over het leven. Waarschijnlijk had hij gelijk, vond Adamsberg. Deze meedogenloos verpletterde vrouw bijvoorbeeld, was reden genoeg om wezenloos met wijdopen blik in het duister te staren.

‘Want’, vervolgde Estalère heel aandachtig, ‘je hoeft niet belangrijk te zijn om te weten dat we bang zijn voor de gevolgen van onze leugens. Anders is het niet zo erg, toch?’

‘Zo is het’, bevestigde Adamsberg, altijd bereid voor de jongeman op te komen, wat geen mens kon begrijpen.

Adamsberg stak zijn potlood omhoog. Hij had zojuist zijn vriend Gunnlaugur getekend, zoals die toezicht hield op de visveiling aan de haven. En meeuwen, zwermen meeuwen.

‘Voors en tegens,’ ging hij verder, ‘voor beiden?’

‘Wat de advocaat betreft,’ zei Mordent, ‘is er het alibi van de speelhal. Dat niks voorstelt, want wie in die menigte van luidruchtige, bezeten spelers die alleen maar oog hebben voor hun scherm, zou opmerken dat hij een kwartiertje weg was? En hij beschikt over een waanzinnig dikke bankrekening. Bij een scheiding zou hij de helft van 4.200.000 euro verliezen die hij in kas heeft.’

‘4.200.000 euro?’ zei de verlegen agent Lamarre, die voor de eerste keer het woord nam. ‘Hoeveel jaar doen wij daar wel niet over?’

‘Laat maar, Lamarre’, zei Adamsberg en hij hief sussend zijn hand. ‘U maakt het uzelf onnodig moeilijk. Ga door, Mordent.’

‘Maar we hebben geen enkele doorslaggevende aanwijzing tegen hem. Nassim Bouzid bevindt zich in een lastiger parket, er zijn concrete feiten. In de auto hebben ze op de mat voor de passagiersstoel drie witte hondenharen gevonden en er zat een rode draad op het rempedaal. Volgens het eerste onderzoek zouden die haren van de hond van Bouzid zijn. En de draad is identiek aan die van de kelim in zijn eetkamer. Wat de autosleutels betreft kan hij het reserve-exemplaar bij zijn maîtresse thuis hebben gepakt. Alle sleutels hangen in de hal.’

‘En waarom zou hij zijn hond meenemen om zijn maîtresse te gaan vermoorden?’ vroeg Froissy.

‘Bouzid heeft een vrouw. Wat kan hij beter tegen haar zeggen dan dat hij de hond gaat laten pissen?’

‘En als de hond al gepist heeft?’ vroeg Noël.

‘Nee,’ zei Mordent, ‘het is het tijdstip waarop de hond wordt uitgelaten. Bouzid geeft grif toe dat hij naar buiten is gegaan, maar

hij zweert dat hij nooit de minnaar van Laure Carvin is geweest. Sterker nog, hij beweert met klem dat hij die vrouw niet eens kent. Misschien van gezicht, op straat. Als hij de waarheid spreekt, zou advocaat Carvin hem zorgvuldig als zondebok hebben uitgekozen. Dan zou hij hondenharen en een vezel van het tapijt uit zijn huis hebben meegenomen; het slot kun je met je nagel openmaken. Vindt u twee van die details niet een beetje overdreven?’

‘Eén had volstaan’, zei Adamsberg.

‘Dat is kenmerkend voor mensen die al te trots zijn op hun intelligentie’, kwam Danglard tussenbeide. ‘Ze raken verblind door hun zelfingenomenheid, dus vergissen ze zich in anderen en schatten hen te hoog of te laag in. Hun graadmeter is, anders dan zij zelf denken, niet betrouwbaar.’

‘En’, zei Justin terwijl hij zijn hand opstak, ‘Bouzid beweert dat hij de hond altijd in een tas in de auto vervoert. En we hebben inderdaad geen enkele haar in zijn eigen wagen aangetroffen. Van hond noch tapijt.’

‘Zijn beide mannen even groot?’ vroeg Adamsberg en legde het portret van Gunnlaugur omgekeerd op tafel.

‘Bouzid is kleiner.’

‘Waardoor hij de stoel en de spiegels had moeten bijstellen. In welke stand stonden ze?’

‘Voor een grote man. Of Bouzid heeft eraan gedacht bij terugkeer de veranderingen weer te wijzigen, of de advocaat heeft ze zo gelaten als ze waren. We lopen opnieuw vast.’

‘En de vingerafdrukken in de auto? Stuur, hendels, portieren?’

‘Geslapen in het vliegtuig?’ mengde Veyrenc zich glimlachend in het gesprek.

‘Zou kunnen, Veyrenc. Het stinkt.’

‘En of het stinkt. We lopen vast, we lopen vast.’

‘Ik bedoel: het stinkt echt, in deze ruimte. Ruiken jullie niets?’

De agenten hieven allemaal hun hoofd om de geur op te snuiven. Merkwaardig, dacht Adamsberg, dat de mens onwillekeurig zijn neus tien centimeter de lucht in steekt wanneer hij een geur moet ruiken. Alsof tien centimeter enig verschil maakt. Gedreven door

die uit langvervlogen tijden bewaard gebleven dierlijke reflex deed de groep agenten sterk denken aan een stelletje woestijnmuizen die probeerden in de wind de geur van de vijand op te snuiven.

‘Klopt,’ zei Mercadet, ‘het ruikt een beetje naar vis.’

‘Het ruikt naar een oude haven’, verklaarde Adamsberg.

‘Vind ik niet’, zei Voisenet nogal vastberaden. ‘We kijken er later wel naar.’

‘Waar waren we gebleven?’

‘Bij de vingerafdrukken’, zei Mordent, die aan het hoofdeinde van de lange tafel, naast Danglard, niets onaangenaams rook.

‘Precies. Ga uw gang, inspecteur.’

‘De vingerafdrukken’, ging Mordent verder, terwijl hij met zijn reigersblik en snelle, hortende hoofdbewegingen zijn aantekeningen doornam, ‘komen zowel met de ene als met de andere versie overeen. Alles is afgeveegd. Of door Bouzid, of door de advocaat om Bouzid zwart te maken. Op de hoofdsteun is geen haar te bekennen.’

‘Niet eenvoudig’, mompelde Mercadet, die van Estalère meteen twee koppen goed sterke koffie had gekregen.

‘En daarom besloten we u wat eerder terug te roepen’, zei Danglard.

Dus hij was het, concludeerde Adamsberg. Hij had hem met spoed laten terugkomen en hem weggerukt uit zijn aangename ritme. De commissaris observeerde zijn oudste medewerker met enigszins samengeknepen ogen. Danglard had zich zorgen over hem gemaakt, dat leed geen twijfel.

‘Mag ik beelden van de twee mannen zien?’ vroeg hij.

‘U hebt de foto’s gezien’, zei Froissy en ze draaide opnieuw haar scherm naar hem toe.

‘Ik wil ze in beweging zien, tijdens de verhoren.’

‘Bij welk fragment?’

‘Maakt niet uit. U kunt het geluid zelfs uitzetten. Ik wil alleen hun gezichtsuitdrukking zien.’

Danglard zette zich schrap. Adamsberg had altijd al de kwalijke neiging op gezichten af te gaan en zodoende goed en kwaad van elkaar te scheiden, wat Danglard hem ten zeerste verweet. Adamsberg wist het en voelde dat zijn medewerker zich ergerde.

‘Sorry, Danglard’, zei hij met die grillige glimlach waarmee hij terughoudende getuigen voor zich innam, of zijn tegenstanders soms ontwapende. ‘Maar deze keer heb ik een citaat om me te verdedigen. Ik zag het boek op een stoel liggen, in Reykjavik.’

‘Ga evengoed uw gang.’

‘Eén seconde, ik ken het niet uit mijn hoofd’, zei hij terwijl hij zijn zakken doorzocht. ‘Hier is het: “Het dagelijks leven vormt de ziel en de ziel vormt de gelaatstrekken.”’

‘Balzac’, bromde Danglard.

‘Precies. En u bent dol op hem, inspecteur.’

Adamsberg glimlachte nu breeduit en vouwde het blaadje weer op.

‘En in welk boek staat dat?’ vroeg Estalère.

‘Dat kan ons toch geen donder schelen, agent!’ zei Danglard.

‘Het komt’, zei Adamsberg, voor Estalère opkomend, ‘uit het verhaal over een brave, niet al te slimme pastoor en haatdragende personen die ten slotte wraak op hem nemen. Het speelt zich af in Tours, geloof ik.’

‘Wat is de titel?’

‘Weet ik niet meer, Estalère.’

Teleurgesteld schoof Estalère zijn potlood weg. Hij aanbad zowel Adamsberg als de krachtige brigadier Retancourt, exact zijn tegendeel, en hij probeerde de commissaris in alles te imiteren, zoals bijvoorbeeld het lezen van dit boek. Hij had daarentegen instinctief geen pogingen meer gedaan om Retancourt te imiteren. Want geen enkele man of vrouw kon haar evenaren, zelfs de arrogante Noël was daar uiteindelijk achter gekomen. Om zich ervan af te maken schoot Danglard de jongeman te hulp.

‘Het heet *Le Curé de Tours*.’

‘Dank u wel’, zei Estalère hartelijk en hij noteerde het zo goed en zo kwaad als het ging, want hij had moeite met schrijven omdat hij dyslectisch was. ‘Maar voor die titel heeft Balzac zich niet erg uitgesloofd.’

‘Estalère, van Balzac zeg je niet dat hij “zich niet erg heeft uitgesloofd”.’

‘O, oké, inspecteur. Ik zal het niet meer zeggen.’

Adamsberg wendde zich tot Froissy.

‘Ga uw gang, Froissy’, zei hij. ‘Laat me het smoel van die twee kerels zien. En terwijl ik ze bekijk, kunnen jullie allemaal pauze nemen.’

Tien minuten later, in zijn eentje voor het scherm, besepte Adamsberg plotseling dat hij afgezien van die eerste beelden van meester Carvin niets had gezien of gehoord. De IJslander Brestir had hem gevraagd mee te gaan vissen, onder de goedkeurende blik van de andere vissers. Ongetwijfeld een grote eer voor een vreemde, een eerbetoon aan de man die ooit het duivelse eilandje had bedwongen, waarvan je de donkere contouren op een afstand van een paar kilometer van de haven kon zien. Adamsberg had mogen helpen bij het sorteren van de vissen die in het net werden opgehaald en bij het in zee teruggooien van de jonge vissen, de vrouwtjesvissen met kuit en de niet-eetbare soorten. Op dat glibberige dek, zijn handen diep in het net gestoken, zijn huid openhalend aan de schubben, had Adamsberg de afgelopen tien minuten doorgebracht. Plotseling was hij weer terug bij het gezicht van meester Carvin, hij zette de recorder op pauze en liep de deur uit naar zijn medewerkers, die zich over de grote werkruimte hadden verspreid.

‘En?’ vroeg Veyrenc.

‘Nog te vroeg om iets te kunnen zeggen’, zei Adamsberg ontwijkend. ‘Ik moet het opnieuw bekijken.’

‘Natuurlijk’, zei Veyrenc glimlachend. Klam, glibberig, peinsde hij.

Adamsberg gebaarde naar Froissy dat hij de video weer wilde starten, maar stopte toen.

‘Het stinkt echt’, zei hij. ‘En het komt uit deze ruimte.’

De commissaris, zijn neus tien centimeter omhoog, liep door de zaal om te achterhalen waar de weerzinwekkende lucht vandaan kwam en bleef toen als een hond van de hondenbrigade voor het bureau van Voisenet staan. Voisenet was politieman, een heel goede zelfs, maar hij was al in zijn jeugd gefrustreerd geraakt omdat hij niet het door hem begeerde beroep van ichtyoloog mocht uitoefenen; zijn vader was er fel tegen gekant geweest, maar heimelijk was hij er toch mee doorgedaan. Het woord ‘ichtyoloog’ had Adamsberg

uiteindelijk in zijn geheugen geprent: Voisenet was een kenner op het gebied van vissen, vooral zoetwatervissen. Ze waren eraan gewend geraakt dat op zijn bureau allerlei tijdschriften en artikelen over dat onderwerp rondslingerden, en Adamsberg liet hem in zekere mate zijn gang gaan. Maar het was de eerste keer dat er een echte visstank van Voisenets plek kwam. Adamsberg liep snel om het bureau heen en haalde van onder de stoel een grote plastic diepvrieszak tevoorschijn. Voisenet, een mannetje met korte benen, een zwarte bos haar, een ronde buik en volle, rode wangen, richtte zich op met alle waardigheid die zijn gestalte toeliet. Een vernederde, onterecht beschuldigde man, dat sprak uit zijn hele houding.

‘Dat is privé, commissaris’, zei hij op hoge toon.

Adamsberg trok in één snelle ruk de sluiting van de zak los en maakte hem open. Hij schrok en liet het hele geval los, dat log en zacht op de grond plofte. Het was jaren geleden dat de commissaris was geschrokken. Door zijn weinig nerveuze, ja zelfs laconieke karakter overkwam het hem niet vaak. Maar behalve dat er een ondraaglijke stank uit de zak kwam, had de afschuwelijke aanblik hem geschokt. Een weerzinwekkende dierenkop met starre ogen en een enorme open muil, voorzien van angstaanjagende tanden.

‘Wat is dit voor vuiligheid?’ riep hij.

‘Mijn visboer’, begon Voisenet.

‘Dat is niet uw visboer!’

‘Het is een murene uit de Atlantische Oceaan met een gemarmerde huid’, antwoordde Voisenet hooghartig. ‘Om precies te zijn de kop van een murene, met nog zestien centimeter lijf eraan. En nee, het is geen vuiligheid, het is een prachtexemplaar van een mannetjesvis die ruim anderhalve meter lang was.’

Dat Adamsberg driftig werd gebeurde zo zelden dat de agenten geïmponeerd liepen te mompelen en allemaal met dichtgeknepen neus naar het beest kwamen kijken, waarna ze zich snel afwendden. Zelfs de geharde brigadier Noël bromde: ‘Voor één keer heeft de natuur een misser begaan, kun je wel zeggen.’ Alleen de massieve en robuuste Retancourt vertoonde geen enkele reactie bij het zien van de afstotende kop en keerde onbewogen terug naar haar werkplek.

Danglard glimlachte bij zichzelf, dolblij met deze opschudding die, meende hij, de commissaris in één keer met beide benen op de grond deed belanden, in de realiteit van de heftige emoties. Adamsberg zelf had spijt. Het speet hem dat hij het eiland Grimsey had verlaten, het speet hem dat hij was geschrokken, dat hij zijn stem had verheven, het speet hem dat hij zo weinig interesse had voor de gruwelijke dood van de vrouw die door de fourwheeldrive was overreden.

‘Maar een murene, dat is toch niet mis’, zei Estalère, onthutster dan ooit.

Waardig raapte Voisenet de zak op.

‘Ik neem hem wel mee naar huis’, zei hij terwijl hij zijn collega’s minachtend bekeek, alsof ze een stelletje bekrompen tegenstanders waren, verstrikt in hun vooroordelen.

‘Goed idee’, zei Adamsberg, bijna gekalmeerd. ‘Uw vrouw zal blij zijn met dit cadeau.’

‘Ik ga hem koken bij mijn moeder.’

‘Dat getuigt van gezond verstand. Alleen moeders kunnen alles vergeven.’

‘Ik heb er veel voor betaald’, kon Voisenet niet nalaten te vermelden, want hij wilde graag aantonen dat dit dier wel iets voorstelde. ‘Mijn visboer stalt soms uitzonderlijke exemplaren uit. Twee maanden geleden had hij een hele zwaardvis, met een zwaard van een meter. Een prachtbeest. Maar ik had de middelen niet om hem te kopen. Met de murene ben ik gematst, want die begon al te bederven. Ik heb meteen mijn slag geslagen.’

‘Dat is duidelijk’, zei Adamsberg. ‘Haal dat vieze ding hier onmiddellijk weg, Voisenet. U had het buiten, op de binnenplaats neer kunnen leggen. We zullen hier drie dagen moeten luchten.’

‘Op de binnenplaats? Zodat-ie gepikt wordt?’

‘Maar toch,’ zei Estalère weer, ‘een murene, dat is niet niks.’

Voisenet maakte een gebaar van dankbaarheid in de richting van de agent. Hij kroop achter zijn bureau en zette razendsnel, bijna tersluiks, zijn computer op sluimerstand. Daarna ging hij ervandoor, zonder elegantie – die bezat hij niet – maar wel met een zekere

allure, en terwijl hij met gestrekte arm zijn zware trofee heen en weer zwaaide, liet hij al die domkoppen van collega's achter. Kon je van politieagenten iets anders verwachten?

'Doe allemaal uw ramen wijd open', gelastte Adamsberg. 'Kom, Froissy, we zetten die video weer aan vanaf het begin.'

'Hebt u iets gezien?'

'Misschien', loog Adamsberg. 'Wacht, een momentje.'

Wantrouwig liep de commissaris opnieuw om het bureau van zijn viskundige collega heen. Waarom had Voisenet zijn computer op sluimerstand gezet voordat hij vertrok? Hij zette hem weer aan, zodat de laatst geraadpleegde pagina verscheen. Hij zag geen murene en geen politiemededelingen. Maar de foto van een bruin spinnetje, zonder duidelijk belang. Geërgerd ging hij een voor een terug naar de pagina's die de brigadier op internet had opgezocht. Spin, spin, steeds dezelfde, artikelen over dierkunde, verspreiding in Frankrijk, leefwijze en voedingsgewoontes, hoe gevaarlijk ze zijn, voortplantingsperiodes, en recente krantenartikelen met verontrustende koppen: IS DE KLUIZENAARSSPIN TERUG? MAN GEBETEN IN CARCASSONNE – MOETEN WE BANG ZIJN VOOR DE BRUINE KLUIZENAARSSPIN? TWEEDE STERFGEVAL IN ORANGE.

Adamsberg zette het apparaat weer op sluimerstand. Froissy stond op hem te wachten, elegant, rechtop en slank. Als je naging wat zij allemaal at – zonder dat het opviel, dacht ze – gedreven door een onbedwingbare angst tekort te komen, was het een raadsel dat ze nog steeds zo'n perfect figuur had.

'Brigadier,' zei Adamsberg, 'ik wil graag een overzicht van de bestanden die Voisenet de laatste drie weken heeft geraadpleegd. En die over een spin gaan.'

'Wat voor spin?'

'De kluzenaarsspin. Ofwel de vioolspin. Kent u die?'

'Nooit van gehoord.'

'Spinnen zijn niet zijn onderzoeksterrein. Hij heeft ons vaak genoeg verteld over bonte kraaien, over de keutels van de zevenslaper en vanzelfsprekend over vissen. Maar nooit over spinnen. Ik zou

graag willen weten waar onze brigadier mee bezig is.'

'Het is niet zo netjes om in de computer van een collega te neuzen.'

'Nee. Maar ik zou dit toch graag willen zien. Kunt u die lijst naar mij doorsturen?'

'Natuurlijk.'

'Uitstekend, Froissy. En laat geen sporen achter.'

'Ik laat nooit sporen achter. En wat moet ik zeggen tegen de collega's die me vragen wat ik op de computer van Voisenet uitspook?'

'Zeg maar dat hij u heeft gewezen op een bug. U maakt gebruik van zijn afwezigheid om dat in orde te brengen.'

'Dat bureau van hem stinkt enorm.'

'Ik weet het, Froissy, ik weet het.'